

ZAMYŠLENÍ NAD BUDOUCNOSTÍ ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ, KTERÁ NENÍ RŮŽOVÁ

JAK DÁL?

NAŠE
ODPADKY

www.naseodpadky.cz

@naseodpadky

Odpadové hospodářství v České republice se vydalo směrem, který, jak se ukazuje, **není ideální**. Rostoucí objem odpadu, zvyšující se náklady a hrozby sankcí za neplnění odpadových cílů Evropské unie vyvolávají zásadní otázky: Vykročili jsme správně? Kolik miliard můžeme za odpady ještě doplácet z rozpočtů obcí? Nejsou doplatky z rozpočtů demotivující? Není na čase podporovat domácí kompostování jako nástroj pro snižování nákladů?

ZVYŠOVÁNÍ POPLATKU ZA SKLÁDKOVÁNÍ

V roce 2023 se většina odpadů skládala za základní poplatek 500 Kč za tunu. **Doplatek z rozpočtů obcí na odpadové hospodářství dosáhl přibližně 6 miliard Kč.** Do roku 2030 se ale základní poplatek za skládkování zvýší na 1850 Kč za tunu. I když by se podařilo odklonit významnou část odpadů ze skládek, což se zatím nedaří,

náklady budou i tak vyšší. **Nasadě jsou otázky:**

- Jaká je motivace starostů a občanů v prostředí, kde je možné za odpady doplácet z rozpočtu obce?
- Proč má chtít starosta popouzet své voliče reálně vysokým poplatkem za odpady, když je možné za odpady doplácet z rozpočtu obce?
- Proč má občan chtít snižovat množství netříděných odpadů, když jiní občané tak nečiní?

Doplácení z rozpočtu obce je demotivující. Pokud občan vidí, že je odpadové hospodářství levné, proč má ztrácet čas řešením nějakých odpadků? Nepodaří-li se odpady ze skládek odklonit, dojde navíc k neplnění evropských cílů, což může vyústit v pokuty ze strany EU a doplatky z rozpočtů by tak v budoucnu mohly dosáhnout neakceptovatelných výšek. Jsou doplatky z rozpočtů strategické a do budoucna udržitelné? Jak by to vypadalo, kdyby obce doplácely lidem např. i za elektřinu nebo za vodu?

NA SVOZ BIO ODPADU OBCÍM NIKDO NEPŘÍSPĚJE!

Argument, že „tříděním odpadů snižujete obci náklady“, v kontextu rostoucích nákladů na jejich svoz začíná pokulhávat.

Jak uvádí EKO-KOM na svém webu data z roku 2023:

- náklady na tunu recyklovaného **papíru** činí průměrně **6 612 Kč**,
- náklady na tunu recyklovaného **plastu** činí průměrně **10 156 Kč**,
- a oproti tomu náklady na tunu netříděného **směsného komunálního odpadu** činí „pouhých“ **3 889 Kč!**

Nicméně je třeba nezapomínat na to, že EKO-KOM obcím na třídění obalů finančně přispívá a pokud je sběr tříděných obalů dobře nastaven, nemusí být prodělečný. **Tohle bohužel neplatí u svozu bio odpadů!** Na ty EKO-KOM obcím nepřispívá. **Jedinou možností, jak s bioodpady levně naložit je domácí kompostování, které je bohužel díky separačním cílům odstrčeno na druhou kolej s hrozbou pokut za nesplnění míry separace.**

PODPORA PREVENCE A EFEKTIVNÍCH OPATŘENÍ

Od roku 2025 české obce musejí splnit povinnost **60%** separace odpadů. **Zásadní paradox spočívá v tom, že domácí kompostování, které je nejlevnější a nejekologičtější formou nakládání s rostlinnými zbytky, se do těchto statistik nezapočítává.**

Místo toho se vykazuje pouze svezení a zvážený bioodpad, což je dražší a méně udržitelé. Čeká nás období, kdy náklady na odpady začnou citelně růst a my upřednostníme nákladný svoz bioodpadu před levným domácím kompostováním!? **Není nejvyšší čas přehodnotit tuto strategii?**

- **Započítávat domácí kompostování do statistik separace**, aby obce nebyly demotivovány k podpoře domácího kompostování, které nejlépe umí snižovat náklady na odpadové hospodářství. Pokud v roce 2023 s domácím kompostováním a se základním poplatkem za skládkování 500 Kč/tuna činily průměrné odpadové náklady v ČR 1454 Kč na osobu, jak vysoké budou náklady v roce 2030 bez domácího kompostování při základním poplatku za skládkování 1850 Kč/tuna?
- **Postupně do roku 2030 zrušit doplácení z obecních rozpočtů**, aby plýtvání veřejných financí nebylo dramaticky vyšší než stávajících 6 miliard Kč. Pokud většina obcí v ČR má problém stanovit poplatek 1 200 Kč na osobu, byť náklady jsou vyšší, existuje nějaká jiná cesta jak předejít plýtvání veřejnými financemi za nakládání s odpady?
- **Podpořit prevenci odpadů formou efektivnější edukace o udržitelném nakládání s rostlinnými zbytky**. Jinak řečeno vrátit prevenci vzniku bioodpadů domácím kompostováním na první místo. Spousta domácností v ČR už má z dotací kompostér, ale jeho plný potenciál umí využít málokdo. Většina uživatelů bohužel kompostér využívá pouze pro listí a trávu, přitom kuchyňské zbytky jsou pro kompost velkým přínosem.
- **Zavést motivační poplatky**: Občané, kteří třídí a produkují méně odpadu - ne jen těch netříděných ale i bioodpadů, by měli mít možnost platit nižší poplatky, aby bylo zřejmé, že prevence vzniku odpadů se vyplatí.

ABY TOHO NEBYLO MÁLO, NÁKLADY NA SVOZ ODPADŮ I PŘES POKLES PRODUKCE STÁLE ROSTOU!

Podle údajů Českého statistického úřadu produkce komunálního odpadu v roce 2023 meziročně poklesla o 2 až 3 %. I přes pokles produkce odpadů však bohužel i nadále rostou náklady na jeho svoz, třídění a zpracování. Navíc se rozšiřují služby, jako jsou sběrné dvory nebo svoz bioodpadu a tříděných složek přímo od domů. Tyto služby jsou sice pohodlné, ale značně navyšují celkové náklady na odpadové hospodářství.

Budoucnost odpadového hospodářství nemusí být růžová, ale může být udržitelná, pokud změníme strategii, jak nakládat s bioodpady a přestaneme podporovat neefektivní a demotivující řešení.